

N:o 45.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 Maj 1880, kl. 7 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckta motioner om stadgande af förmånsrätt för frakt, som förvaltning af jernväg i följd af samtrafik uppburit för annan jernvägs räkning.

Uti särskilda motioner (I, N:o 22; II, N:o 92) hafva inom Första Kammaren Herr *Pehr von Ehrenheim* och inom Andra Kammaren Herr *O. R. Themtander* föreslagit, »att, under förutsättning att Riksdagen antager en lag angående intekning i jernväg, Riksdagen jemväl må besluta att i 17 kap. Handelsbalken på lämpligt ställe införa ett stadgande derom, att frakt, som förvaltning af jernväg, i följd af samtrafik, uppburit för annan jernvägs räkning, må med förmånsrätt utgå ur gälde närs lösa egendom, der ej frakten stått inne längre än fyra månader».

Uti det förslag till lag om intekning i jernväg och i sammanhang dermed erforderliga författningar, som af den dertill utaf Kongl. Maj:t förordnade komité afgifvits den 10 Februari 1879, föreslogs, bland annat, sådant tillägg till 17 kap. 7 § Handelsbalken, att frakt, som förvaltning af jernväg i följd af samtrafik uppburit för annan jernvägs räkning, skulle, der ej frakten stått inne längre än fyra månader, ur gälde närens lösa egendom uttagas med förmånsrätt *efter* hvad i öfrigt uti nämnda paragraf funnes upptaget.

Sedan, vid granskning af komiterades förslag i Högsta Domstolen, Högsta Domstolens fleste ledamöter funnit det icke vara af behofvet på-

kalladt att, på sätt förslaget innehölle, för fraktfordran i följd af samtrafik tillskapa en ny förmånsrätt, fann Kongl. Maj:t, då derjemte den af komiterade ifrågasatta förmånsrätten icke stode i något oskiljaktigt sammanhang med frågan om intekning i jernväg till säkerhet för fordran, att bestämmelserna om förmånsrätt för samtrafiksmedel borde ur förslaget uteslutas.

Sedermore hemstälde Utskottet emellertid vid 1879 års riksdag med anledning af en väckt motion af samma innehåll, som den nu föreliggande, och under förutsättning, att en lag om intekning i jernväg blefve af dåvarande riksdag antagen, det ett stadgande måtte i 17 kap. 11 § Handelsbalken införas, att efter den förmånsrätt, som der nu omförmåles, skulle uttagas frakt, som förvaltning af jernväg, i följd af samtrafik, uppburit för annan jernvägs räkning, der ej frakten stått inne längre än fyra månader. Denna hemställan blef, sedan intekningslagen icke vunnit Riksdagens bifall, af båda Kamrarne afslagen.

Motionärerna hafva icke heller nu för den af dem ifrågasatta förmånsrätten föreslagit någon viss plats i förmånsrätsordningen, men en dylik förmånsrätt torde icke gerna kunna sättas högre, än näst efter den i nuvarande 11 § af 17 kap. Handelsbalken omförmälda. Förmånsrätten, redan härigenom af ringa betydelse, blifver af ännu ringare, derest intekningsrätt i jernväg af den omfattning, hvarom Utskottet hemstält, varder af Riksdagen antagen. Under det att nemligen enligt det af Utskottet vid förra riksdagen framlagda förslag om intekning i jernväg sådan intekning skulle medföra förmånsrätt endast i den rörliga materiel och de inventarier till stationer, verkstäder och andra byggnader, hvilka vore för jernvägen afsedda och hörde gälldenären till, skulle enligt det af Utskottet nu förordade förslaget intekningssäkerhet omfatta lokomotiv, vagnar, inventarier och förråd. Med fjarårets förslag kunde sålunda förmånsrätten för samtrafiksmedel, som enligt Utskottets förslag skulle omfatta all bolagets egendom, alltid kunna, oberoende af meddelade intekningar, göras gällande åtminstone i bolagets förråd af förbruktsartiklar, såsom kol, ved, oljer, kontanta tillgångar, utestående fordringar m. m., men enligt nuvarande förslag skulle alla de ofta stora och dyrbara förråden anses såsom tillhörigheter till den fasta egendomen och sålunda i desamma intekningarne gälla framför ifrågavarande förmånsrätt. Med förmånsrättens stadgande skulle ock uppstå den oegentlighet, att, under det förmånsrätt för samtrafiksmedel skulle förefinnas för ett jernvägsbolag i förhållande till ett annat, skulle någon sådan icke kunna göras gällande af till exempel ett med en jernväg samtrafikerande ångbåtsbolag. Då härtill kommer, att de så kallade tysta förmånsrättarna

snarare torde böra minskas än ytterligare utsträckas, då ifrågavarande förmänsrätt, på sätt Högsta Domstolens fleste ledamöter anmärkt, icke synes vara af behovet påkallad och icke står i oskiljaktigt sammanhang med frågan om intekning i jernväg till säkerhet för fordran, samt då i de flesta fall den qvittningsrätt, som tillkommer samtrafikerande jernvägar mot hvarandra, torde innebära en icke oväsentlig garanti för utfäende af samtrafiksmedel, hemställer Utskottet,

att motionerna icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 Maj 1880.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. LAGERSTRÅLE.
